

Recensie NRC ★★★★★ Doek!

Bij de rake komedie ‘Doek!’ van Maria Goos valt voluit te lachen

Komedie Porgy Franssen speelt in ‘Doek!’, een tekst van Maria Goos, een steracteur die een oude liefde, gespeeld door Liz Snoijink, probeert terug te winnen. Hun ontmoeting levert een explosieve komedie op, met bloemrijke beledigingen en watervlug woordenspel.

Liz Snoijink en Porgy Franssen in ‘Doek!’, een tekst van Maria Goos in regie van Jan-Paul Buijs.
Foto Ben van Duin

Richard heeft maar weinig tijd nodig om te demonstreren hoe cynisch en zelfingenomen hij is. Richard is de steracteur die een scène repeteert met tegenspeelster Jojanneke. Ze spelen een oorlogshuwelijk (een variant op *Who’s Afraid of Virginia Woolf*). Als Jojanneke een fout maakt, zegt Richard dat ze speelt als een „treurige kanariepiet”.

In zijn beledigingen is Richard achteloos welbespraakt, met woorden als „maltentige tekstbenadering”, „liefhebben met magnificentie” en „goedetierendste vrouw”: hij is een irritant man met een idioom. Af gaat Jojanneke en op komt Lies, die de rol overneemt. Lies is een oude liefde van Richard, die hem wél aankan.

Doek! is een tekst van Maria Goos uit 2010, over twee oudere acteurs die na zeventien jaar weer bij elkaar komen. Twintig jaar speelden ze samen, totdat zij koos voor een leven in Frankrijk met een welgestelde man. Porgy Franssen speelt de mannenrollen, Liz Snoijink de vrouwenrollen. In de regie van Jan-Paul Buijs wordt het een explosieve komedie waarbij voluit te lachen valt.

Buijs voert het tempo hoog op, waardoor de gespierde dialogen en de zwarte humor van Goos kunnen schitteren. Die snelheid vraagt om verbale virtuositeit van de twee acteurs, maar die laten zien niet zomaar een goede naam te hebben. Porgy Franssen doet een Porgy Franssen: met zijn licht nasale, licht snerpande en uit duizenden herkenbare timbre kneedt hij van Richard het opgeblazen type dat hem zo goed ligt. Liz Snoijink blijft als Lies soeverein overeind met haar flair en wakkere interrupties.

Horrorhuwelijk

Terwijl ze hun toneelstuk repeteren voeren ze hun herinneringen aan vroeger op, in vloeiend gemonteerde overgangen. En ze praten na over hun ontmoeting met Wouter, de kakkineuze man van Lies, van wie Richard een langdurige imitatie geeft. Richard kraakt haar Franse luxelevens af („De Efteling voor volwassenen”), Lies bespot zijn hoogdravende opvattingen over theater dat de wereld verandert en de acteur als „emotionele elite”. En ze noemt ze hem „een anachronisme” – een facet waarin de tekst gedateerd is, want hij vertoont ook wangedrag dat inmiddels als ontoelaatbaar grensoverschrijdend wordt beschouwd.

Hoewel er nauwelijks tijd voor is, zou je je gaandeweg kunnen afvragen waar het allemaal heengaat. Maar zo’n verhaal is het niet. Deze liefdesdans is een surplace: de ontleding van een laatste, wanhopige poging van een eenzame man om een lief van vroeger terug te winnen. Waarbij het stuk dat ze repeteren op te vatten is als het horrorhuwelijk van zuipen en zuigen dat ze misschien gehad zouden hebben als ze samen waren gebleven.

De tragische, melancholieke kant van het verhaal doet er niet erg toe. De regie van Buijs is eerder een goed gemikte middelvinger naar het verlangen naar diepere lagen. Richard gaat een keer op zijn knieën en als Lies hem zijn troosteloze leven voorhoudt, huilt hij kort, maar dat zijn mallotige momenten, die niet de tijd krijgen om te bezinken. Ze hadden net zo goed geschrapt kunnen worden.

De bloemrijke beledigingen, het watervlugge woordenspel, ambachtelijk acteren: dat is wat je blijft. *Doek!* valt te waarderen om wat het is en wil zijn: pure komedie. Ideaal voor een plezierig avondje uit. Niets meer, niets minder.